

ПРОТОКОЛ № 3
засідання кафедри політології та соціології
Київського університету імені Бориса Грінченка
від 15 листопада 2022 року

15 листопада 2022 р.

м. Київ

у дистанційному режимі

<https://meet.google.com/miz-imtx-hpb?pli=1&authuser=4>

ПРИСУТНІ: завідувач кафедри, доктор політичних наук Пояркова Т.К., доктор політичних наук Панасюк Л.В., кандидат політичних наук Лавриненко Г.А., кандидат політичних наук Пугач В.Г., кандидат політичних наук Ощипок І.Ф., доктор державного управління Костюк Т.О., кандидат політичних наук Палій О.А., лаборант кафедри політології та соціології Верясова А.В.

ПОРЯДОК ДЕННИЙ

1. Обговорення й затвердження спільної наукової теми з кафедрою філософії та релігієзнавства «Гуманітарна безпека України в контексті системних і позасистемних викликів сучасності».

2. Обговорення та затвердження питань для щорічного опитування щодо освітньо-професійної програми першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 052 «Політологія».

1. СЛУХАЛИ: доповідь Пояркової Т. К. про спільну (з кафедрою філософії та релігієзнавства) наукову тему «Гуманітарна безпека України в контексті системних і позасистемних викликів сучасності», яка зосередила увагу на тому, що:

1) **актуальність теми** зумовлена сучасним запитом осмислення і забезпечення гуманітарної безпеки України, а також з'ясування сутності й природи «викликів» як парадоксальних феноменів, котрі, визначаючи життя окремих людей й соціумів, не знайшли належного відображення у самостійних теоретичних сферах політології, соціології, філософії та релігієзнавства;

2) дослідження наукової проблеми **гуманітарної безпеки України в контексті системних та позасистемних викликів сучасності** в умовах університету відповідає чинній нормативно-правовій базі – Законам України: «Про освіту» (2017 р.), «Про вищу освіту» (2014 р.). Окремі аспекти заявленої наукової проблеми актуалізовано в чинних нині в Україні професійних стандартах, а саме: Стандарту вищої освіти за спеціальністю 052 «Політологія» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти; Стандарту вищої освіти за спеціальністю 052 «Політологія» для другого (магістерського) рівня вищої освіти; Стандарту вищої освіти за спеціальністю 033 «Філософія» для другого (магістерського) рівня вищої освіти;

3) різноманітні питання з проблем виокремлення системних і позасистемних викликів сучасності були розглянуті в працях Brown M., Robinson J., Dowding K., Kimber R., Hurwitz L., Svensson P. Мацієвського Ю., Небоженко В., Паніна Н., Гірник А., Бобро А. та ін. Окремі аспекти знайшли відображення у проекті «Стратегії політико-правового розвитку України до 2030 року» колектив авторів (Кресіна І., Горбатенко В., Кукуруз О., Ходаківський М., Явір В.) Інституту держави і праці імені В.М. Корещького НАН України;

4) відсутньою є цілісна політологічна та філософсько-релігієзнавча верифікація системних і позасистемних викликів сучасності у контексті гуманітарної безпеки нашої держави, адже:

а) недостатньо досліджено проблематику системних і позасистемних викликів як парадоксальних феноменів, що визначають вектори суспільно-політичного розвитку через розбіжності в уявленнях про сутність викликів, котрі нерідко тлумачаться як точки зламу політичної системи або ознаки дисфункціональності;

б) визначення викликів (як причин, передумов, симптомів, маркерів, моментів актуалізації) спорідненими поняттями (протиріччя, конфлікт, злам, розрив, ризик, зрив, руйнація, криза);

в) виокремлення видів системних і позасистемних викликів залежно від проявів – державні, інституційні, структурні, парламентські, виборчі, ціннісні, цивілізаційні, політико-культурні;

г) вимагають теоретичного філософського й релігієзнавчого осмислення актуальні питання гуманітарної безпеки України як важливого складника національної безпеки;

д) слід запропонувати бачення векторів розвитку України в гуманітарній сфері через практичні пропозиції дослідників заявленої наукової теми, зокрема в аспектах освіти, культури та релігії.

Доповідач наголосила, що за результатами аналізу наявного наукового доробку з визначеної проблематики було визначено, що, по-перше, системні виклики досліджуються шляхом визначення:

а) параметрів системної дисфункціональності;

б) чинників актуалізації;

с) моменту актуалізації, що охоплює етапи появи симптомів як зовнішніх ознак і маркерів входження системи в кризовий цикл.

По-друге, виокремлення позасистемних викликів як системоруїнівних імпульсів:

а) здійснюється на підставі констатації порушення стабільності функціонування окремого інституту, рівноваги підсистем або системи загалом;

б) діагностуються за наявністю загрози руйнування політичної системи.

По-третє, розрізнення системних та позасистемних викликів створює методологічні труднощі, оскільки перехід від однієї системи відносин до іншої призводить до неминучої переоцінки ролі та значення (й відповідно, до перегляду змісту) основних форм взаємовідносин між її елементами.

Отже, **мета дослідження** – на основі комплексного вивчення провідних теорій та концепцій, українських і світових практик, – дослідити, обґрунтувати, розробити та перевірити в межах прикладної політології, а також філософії і релігієзнавства сукупність системних і позасистемних викликів сучасності в контексті гуманітарної безпеки України, зокрема моделювання функціонування та розвитку політичних систем, ролі релігійних організацій, освітніх інституцій у становленні громадянського суспільства.

Об'єкт дослідження – гуманітарна безпека України в системних і позасистемних викликах сучасності.

Предмет дослідження – політологічне, філософське, релігієзнавче дослідження гуманітарної безпеки України у контексті системних і позасистемних викликів сучасності.

Методи дослідження.

Методологічною основою є міждисциплінарний підхід, що містить комплексне використання історико-філософських, релігієзнавчих, історико-політологічних, культурологічних, методологічних принципів філософії освіти і науки, наукових методів системного аналізу і структурно-функціонального аналізу.

На основі «методу функціонального розчленування об'єкта» (який базується на визнанні первинності зв'язків об'єкта над його структурою) було зроблено припущення, що функціональність будь-якої політичної системи – це здатність верифікувати системні виклики та створювати ефективні алгоритми їх подолання на базі відповідних інститутів і структур, яка забезпечується двома безперервними протилежними процесами – зростанням внутрішнього різноманіття та рухом цього різноманіття до певної цілісності.

У межах цих процесів функціональність політичної системи отримує вигляд балансування між творенням різноманіття і відбором із нього корисних елементів для відтворення системи. Політична система набуває функціональності, коли отримує «внутрішню зв'язність» – у вигляді спільного контексту існування, який поєднує всі системні складові в єдиний дієвий механізм у межах засвоєного часу та простору. Це обумовлює відтворення політичної системи через збільшення ступеня внутрішньої інтеграції та якісного рівня інституціоналізації, що на кожному етапі самовідтворення дозволяє використовувати системну пам'ять.

В цих рамках – функціональність політичної системи – це вертикальна та горизонтальна скерованість як підстава для циклічного самовпорядкування та самовідтворення, що залежить від комунікаційних каналів між різними верствами.

Дисфункціональність політичної системи відзначається втратою суспільної єдності, а саме – появою «чужих» для політичної системи елементів (осіб, груп, прошарків), з характерним випадінням із часу (випереджання або відставання) та простору (звуження до індивідуума та розширення через набуття рис позасистемності), які формують такі запити, на які система не здатна надати відповідь або виконати вже генероване рішення.

На цих підставах було обґрунтовано введення параметру впливовості геополітичного середовища як позасистемного фактору, що може визначати функціональний стан політичної системи, оскільки політична система одночасно є і суб'єктом політики, і об'єктом впливу інших суб'єктів.

Було враховано й те, що на функціональність політичної системи впливає якість політичної еліти. Так, зростання кількості елітарних груп через зміну принципів відбору та відмежування цих еліт може нести загрозу для політичної системи. Не менш небезпечним виявляється і закритість елітного прошарку, що може призвести до втрати здатності зв'язувати елементи системи, структури та інституції в єдине ціле і спрямовувати енергію системи на виживання.

Для визначення функціонального стану політичної системи було введено параметр стану політичної інфраструктури, що охоплює неієрархічні комунікаційні зв'язки між політичною елітою та різними соціальними прошарками, проявами якої є міра єдності соціокультурних кодів, що зумовлюють поведінку індивідумів, груп, прошарків, класів тощо. Діагностичними є спрямованість цих каналів (від політичної еліти до соціуму і навпаки) та якість цих каналів (відкритість або закритість). У якості додаткового виміру функціональності політичної системи розглядається стан демографічного ресурсу.

Очікувані теоретична та практична значущість дослідження:

Науковими результатами виконання дослідження стануть описані на теоретичному рівні системні та позасистемні виклики:

1. *Глобалізація/глокалізація як об'єктивна реальність XXI століття*, що об'єднує потоки ідей, капіталів, товарів, науково-технічних досягнень, політичних принципів і стандартів, правових норм, які зумовлюють розвиток світу як цілісної економічної, міжнародно-правової, політичної та соціокультурної суперсистеми.
2. *Національний складник у сфері освіти* на основі комплексних теоретичних висновків філософів, релігієзнавців і політологів, результати праць яких слід імплементувати в документи щодо гуманітарної безпеки України, а також використовувати у навчально-виховному процесу вищої школи нашої держави.
3. *Багатовекторність суспільно-політичного розвитку світу як сутнісна характеристика цивілізаційного поступу*: переорієнтація від прагнення щодо утвердження демократичних прав і вольностей до змагання за економічні блага; відмінності в досвіді демократичного співжиття та нерозуміння основною масою населення диференційованого характеру демократичних процесів; надмірна фрагментація суспільно-політичного життя, відірваність партійно-політичних інтересів від реальних прагнень і потреб суспільства; неповторно-специфічні особливості реакцій конкретних соціумів на новітні виклики політичного, економічного та культурного поступу, а також соціальної емансипації, пов'язані з розширенням самоорганізації, реалізацією ідей безпосередньої демократії, необхідністю подолання зловживань владою, небезпекою популістського авторитаризму тощо.
4. *Релігійна безпека України*, що передбачає осмислення релігійних процесів нашої держави, аналіз діяльності релігійних організацій, зокрема їх статутних документів, віроповчального корпусу, проповідницької діяльності, гуманітарної роботи, місіонерського поля, а також зв'язків із зарубіжними центрами і осередками, що можуть впливати на ситуацію національної безпеки України.
5. *Політико-системні виклики*, до яких, зокрема, належать матеріальні й людські втрати внаслідок воєнних дій, аварій, стихійних лих, захворювань; сепаратизм, експансія тероризму в проблемних регіонах; поляризація суспільства, зростання соціальної нерівності, що зумовлюють виникнення нелегітимних форм протесту; соціально-політична нестабільність як наслідок порушення системи зв'язків між суб'єктами політико-правової діяльності; зловживання владою, корупція в системі державного управління, неналежний рівень ухвалених рішень; популізм як чинник дестабілізації демократії, результат загравання з масами, апелювання до простого вирішення складних проблем.
6. *Політико-правові виклики*, здатні визначально впливати на управлінську, політичну, нормативно-правову та інші види діяльності, що в сучасних умовах можуть призводити до

В цих рамках – функціональність політичної системи – це вертикальна та горизонтальна скерованість як підстава для циклічного самовпорядкування та самовідтворення, що залежить від комунікаційних каналів між різними верствами.

Дисфункціональність політичної системи відзначається втратою суспільної єдності, а саме – появою «чужих» для політичної системи елементів (осіб, груп, прошарків), з характерним випадінням із часу (випередження або відставання) та простору (звуження до індивідуума та розширення через набуття рис позасистемності), які формують такі запити, на які система не здатна надати відповідь або виконати вже генероване рішення.

На цих підставах було обґрунтовано введення параметру впливовості геополітичного середовища як позасистемного фактору, що може визначати функціональний стан політичної системи, оскільки політична система одночасно є і суб'єктом політики, і об'єктом впливу інших суб'єктів.

Було враховано й те, що на функціональність політичної системи впливає якість політичної еліти. Так, зростання кількості елітарних груп через зміну принципів відбору та відмежування цих еліт може нести загрозу для політичної системи. Не менш небезпечним виявляється і закритість елітного прошарку, що може призвести до втрати здатності зв'язувати елементи системи, структури та інституції в єдине ціле і спрямовувати енергію системи на виживання.

Для визначення функціонального стану політичної системи було введено параметр стану політичної інфраструктури, що охоплює неієрархічні комунікаційні зв'язки між політичною елітою та різними соціальними прошарками, проявами якої є міра єдності соціокультурних кодів, що зумовлюють поведінку індивідумів, груп, прошарків, класів тощо. Діагностичними є спрямованість цих каналів (від політичної еліти до соціуму і навпаки) та якість цих каналів (відкритість або закритість). У якості додаткового виміру функціональності політичної системи розглядається стан демографічного ресурсу.

Очікувані теоретична та практична значущість дослідження:

Науковими результатами виконання дослідження стануть описані на теоретичному рівні системні та позасистемні виклики:

1. *Глобалізація/глокалізація як об'єктивна реальність XXI століття*, що об'єднує потоки ідей, капіталів, товарів, науково-технічних досягнень, політичних принципів і стандартів, правових норм, які зумовлюють розвиток світу як цілісної економічної, міжнародно-правової, політичної та соціокультурної суперсистеми.
2. *Національний складник у сфері освіти* на основі комплексних теоретичних висновків філософів, релігієзнавців і політологів, результати праць яких слід імплементувати в документи щодо гуманітарної безпеки України, а також використовувати у навчально-виховному процесу вищої школи нашої держави.
3. *Багатовекторність суспільно-політичного розвитку світу як сутнісна характеристика цивілізаційного поступу*: переорієнтація від прагнення щодо утвердження демократичних прав і вольностей до змагання за економічні блага; відмінності в досвіді демократичного співжиття та нерозуміння основною масою населення диференційованого характеру демократичних процесів; надмірна фрагментація суспільно-політичного життя, відірваність партійно-політичних інтересів від реальних прагнень і потреб суспільства; неповторно-специфічні особливості реакцій конкретних соціумів на новітні виклики політичного, економічного та культурного поступу, а також соціальної емансипації, пов'язані з розширенням самоорганізації, реалізацією ідей безпосередньої демократії, необхідністю подолання зловживань владою, небезпекою популістського авторитаризму тощо.
4. *Релігійна безпека України*, що передбачає осмислення релігійних процесів нашої держави, аналіз діяльності релігійних організацій, зокрема їх статутних документів, віроповчального корпусу, проповідницької діяльності, гуманітарної роботи, місіонерського поля, а також зв'язків із зарубіжними центрами і осередками, що можуть впливати на ситуацію національної безпеки України.
5. *Політико-системні виклики*, до яких, зокрема, належать матеріальні й людські втрати внаслідок воєнних дій, аварій, стихійних лих, захворювань; сепаратизм, експансія тероризму в проблемних регіонах; поляризація суспільства, зростання соціальної нерівності, що зумовлюють виникнення нелегітимних форм протесту; соціально-політична нестабільність як наслідок порушення системи зв'язків між суб'єктами політико-правової діяльності; зловживання владою, корупція в системі державного управління, неналежний рівень ухвалених рішень; популізм як чинник дестабілізації демократії, результат загравання з масами, апелювання до простого вирішення складних проблем.
6. *Політико-правові виклики*, здатні визначально впливати на управлінську, політичну, нормативно-правову та інші види діяльності, що в сучасних умовах можуть призводити до

кардинальних змін урядової політики, законодавчої та судової влад, створювати несприятливі умови для певних соціальних груп чи національного розвитку загалом.

7. **Національні виклики**, а саме: широкомасштабна війна, розв'язана Російською Федерацією проти України 24 лютого 2022 року, що є продовженням і наслідком гібридної війни, здійсненої керівництвом російської неототалітарної держави з 2014 року. Необхідність політико-правового осмислення причин і наслідків російсько-української війни пов'язана з тим, що це перша в історії людства війна, яка відбувається в умовах глобального поширення соціальних мереж, наявності мобільного телефонного зв'язку, застосування супутникових технологій, функціонування атомних електростанцій та інших технологічних досягнень.

8. **Виклики України у новосвітному світі**, коли континентальна війна є результатом наростання кризових явищ в економічному житті світу та міжнародних інститутів. Російська агресія проти Української держави засвідчила наявність значних структурних суперечностей на глобальній арені та поставила складні виклики як перед світом, так і перед Україною. На міжнародному рівні ці суперечності проявляються у:

а) енергетичному переформатуванні в напрямку використання «зелених» видів енергії у боротьбі з глобальним потеплінням, що означає неминучий крах більшості авторитарних режимів у світі, які існують за рахунок експорту вуглеводнів (газ, нафта);

б) зміні виробничих відносин внаслідок карантинних заходів для боротьби з коронавірусною пандемією (значне поширення дистанційної форми роботи та відповідна оптимізація кількості персоналу; активне впровадження інформаційно-комунікаційних технологій та зростання темпів роботизації виробництва);

в) неадекватності системи міжнародно-правових відносин реаліям світу, в якому, зокрема, держава-агресор володіє ядерною зброєю і є постійним членом РБ ООН.

Науково-прикладними **результатами** виконання дослідження стануть вивчення провідних теорій та концепцій, а також світових і українських практик задля обґрунтування, розробки та перевірки в межах прикладних досліджень сукупності системних і позасистемних викликів сучасності в контексті гуманітарної безпеки України **на практичному рівні, як-от:**

1. забезпечення українському суспільству стимулів, мотивації та ресурсів для внутрішнього розвитку, використання потенціалу суб'єктів політико-правової та культурно-релігійної сфер співвідносно з їх реальними матеріальними та духовними досягненнями, що включають: протидію організованій міжнародній злочинності, забезпечення зовнішньої та внутрішньодержавної стабільності й безпеки; узгодженість дій з представниками інших держав та народів світу щодо підвищення життєвого рівня людей, зниження бідності; розширення взаємодії культур і цінностей, відстоювання прав і вольностей людини; активна участь у створенні спільного європейського політико-правового простору, що включає діалог цивілізацій, обмін досвідом; орієнтацію на якісно вищий рівень людського розвитку на основі максимального залучення інтелекту нації, досягнень науки і освіти;

2. розбудова демократії сучасного зразка як одночасне збереження фундаментальних основ демократичного співжиття та відхід від суто формальних процедур, переорієнтація на реальне закріплення об'єктивних тенденцій суспільного життя в таких його складових, як узгодження різних суспільних інтересів, громадський контроль, політична відповідальність, участь представників громадянського суспільства у законотворчому процесі тощо;

3. убезпечення держави й суспільства від деструктивного впливу політико-правових викликів, формування на перспективу взаємопов'язаної інституційної мережі, наділеної стійкими, здатними до самовдосконалення елементами і відповідним персоналом; відпрацювання механізмів ефективного запобігання конфліктним і кризовим ситуаціям, забезпечення з боку державної влади здобуття і підтримання довіри у громадян своєї країни, зарубіжних партнерів та інвесторів;

4. впровадження науково-практичного та змістового забезпечення Стандарту вищої освіти за спеціальністю 052 «Політологія» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти; Стандарту вищої освіти за спеціальністю 052 «Політологія» для другого (магістерського) рівня вищої освіти; Стандарту вищої освіти за спеціальністю 033 «Філософія» для першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів вищої освіти.

5. підготовка до друку монографій та методичних рекомендацій щодо науково-практичного та змістового забезпечення Стандарту вищої освіти за спеціальністю 052 «Політологія» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти; Стандарту вищої освіти за спеціальністю 052 «Політологія» для другого (магістерського) рівня вищої освіти; Стандарту вищої освіти за спеціальністю 033 «Філософія» для першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів вищої освіти в контексті протидії системним і позасистемним викликам сучасності на підставі констатації:

– тектонічних змін соціального укладу життя в сучасній Україні, зокрема в сфері культури, освіти, релігії під впливом російсько-української війни, що вимагає ретельного комплексного дослідження в міждисциплінарній парадигмі дискурсів політології, філософії та релігієзнавства;

– зламу економічної структури держави – фактичній втраті значної частки експортних галузей у результаті знищення низки важливих потужностей з виробництва сталі, чавуну, хімічних продуктів на тимчасово окупованих територіях (за результатами першого півріччя 2022 року виробництво чавуну і сталі знизилося майже на 60%);

– значних економічних втратах внаслідок руйнування об'єктів критичної та цивільної інфраструктури, необхідності пріоритетного фінансування сектора безпеки і оборони (згідно з прогнозами Світового банку Україна втратить за 2022 рік близько 45% ВВП);

– змінах етнодемографічної, етніонаціональної та територіально-поселенської структури населення (зменшення, біженці, безповоротні втрати серед цивільного населення та військових), – обґрунтування підстав для національної стійкості не стільки інституційного розвитку – «розбудови» інститутів, установ та управлінських структур, скільки переважно субстанційного порядку – утвердження модерної політичної нації на засадах української національної ідеї та демократичних цінностей, прав і свобод людини й громадянина.

Результати виконання наукового дослідження будуть відображені у проміжних річних звітах, колективних монографіях, статтях, зокрема у фахових виданнях та журналах, що входять до наукометричних баз даних.

ПЛАН РЕАЛІЗАЦІЇ НАУКОВОЇ ТЕМИ

№	Етап / Назва дослідження	Очікувані результати		Очікувані наукові продукти (статті, монографії тощо)	Дата виконання	Виконавці
		на теоретичному рівні	на практичному рівні			
1.	<i>Глобалізація/локалізація як об'єктивна реальність XXI століття</i>	За результатами наукового пошуку та опрацювання теоретичних джерел, що висвітлюють основні аспекти наукової проблеми, з'ясування стану розробки проблеми, уточнення категоріального апарату, теоретико-методологічних засад дослідження тощо.	За результатами досліджень	Наукові статті. Матеріали конференцій	01.12.2022-31.08.2023	Поліщук Т.К., Павлів С.А., Павлюк Л.В., Костюк Т.О., Лавринович С.А., Овчиник І.Ф., Пугач В.Г.
2.	<i>Національний складник у сфері освіти</i>	На основі комплексного міждисциплінарного дослідження та опрацювання теоретичних джерел, що висвітлюють основні аспекти наукової проблеми, з'ясування стану розробки означеної теми, уточнення понятійного і категоріального апарату, теоретико-методологічних засад дослідження, практичних рекомендацій тощо.	Формулювання практичних векторів розвитку національної освіти в контексті гуманітарної безпеки України	Наукові статті. Матеріали конференцій Розділи до колективних монографій Виступи на конференціях	01.12.2022-31.12.2024	Овчиник І.Ф., Александрова О.С., Давиденко Р.О., Горбач О.В., Паско Я.І., Лавринович С.М., Колішко М.В., Курчій Т.Г., Христюк С.А., Овчинник Т.А., Овчинник Ю.В., Мартин Р.В., Набоженко Р.А., Козьмінко С.М., Михайлик М.О.
3.	<i>Важливість суспільно-політичного розвитку світу як суттєва характеристика цивілізаційного поступу</i>	За результатами наукового пошуку та опрацювання теоретичних джерел, що висвітлюють основні аспекти наукової проблеми, з'ясування стану розробки проблеми, уточнення категоріального апарату, теоретико-методологічних засад дослідження тощо.		Наукові статті, матеріали до розділів монографій	01.09.2022-31.12.2023	Поліщук Т.К., Павлів С.А., Павлюк Л.В., Костюк Т.О., Лавринович С.А., Овчиник І.Ф., Пугач В.Г.
4.	<i>Релігійна безпека України</i>	На основі комплексного міждисциплінарного дослідження та опрацювання теоретичних джерел, що висвітлюють основні аспекти наукової проблеми, з'ясування стану розробки означеної теми, уточнення понятійного і категоріального апарату, теоретико-методологічних засад дослідження, практичних рекомендацій тощо.	Формулювання практичних рекомендацій органам державної влади щодо діяльності релігійних організацій у контексті гуманітарної безпеки України	Наукові статті. Матеріали конференцій Розділи до колективних монографій Виступи на конференціях		Овчиник І.Ф., Александрова О.С., Давиденко Р.О., Горбач О.В., Паско Я.І., Лавринович С.М., Колішко М.В., Курчій Т.Г., Христюк С.А., Овчинник Т.А., Овчинник Ю.В.

						Мартин Р.В.; Небожук Р.А.; Кузьменко О.М.; Малецька М.О.
5.	<i>Політико-системні виклики та їх вплив на характер людського розвитку</i>	За результатами наукового пошуку та опрацювання теоретичних джерел, що висвітлюють основні аспекти наукової проблеми, з'ясування стану розробки проблеми, уточнення категоріального апарату, теоретико-методологічних засад дослідження тощо.				Пояркова Т.К.; Палій О.А.; Панасюк Л.В.; Костюк Т.О.; Лавриненко Г.А.; Ощипок І.Ф.; Пугач В.Г.
6.	<i>Політико-правові виклики та їх вплив на характер людського розвитку</i>	За результатами наукового пошуку та опрацювання теоретичних джерел, що висвітлюють основні аспекти наукової проблеми, з'ясування стану розробки проблеми, уточнення категоріального апарату, теоретико-методологічних засад дослідження тощо.	Методичні рекомендації. Наукові статті. Тези і статті в матеріалах науково-практичних конференцій. Матеріали до розділів монографії.	01.01.2024- 31.12.2025		Пояркова Т.К.; Палій О.А.; Панасюк Л.В.; Костюк Т.О.; Лавриненко Г.А.; Ощипок І.Ф.; Пугач В.Г.
7.	<i>Національні виклики</i>	За результатами наукового пошуку та опрацювання теоретичних джерел, що висвітлюють основні аспекти наукової проблеми, з'ясування стану розробки проблеми, уточнення категоріального апарату, теоретико-методологічних засад дослідження тощо.	Наукові статті. Рукопис колективної монографії. Узагальнений науковий звіт.	01.01.2026- 30.11.2026		Пояркова Т.К.; Палій О.А.; Панасюк Л.В.; Костюк Т.О.; Лавриненко Г.А.; Ощипок І.Ф.; Пугач В.Г.

1. **УХВАЛИЛИ:** затвердити спільну (з кафедрою філософії та релігієзнавства) наукову тему «Гуманітарна безпека України в контексті системних і позасистемних викликів сучасності». Науковим керівником від кафедри призначити Т.К. Пояркову.

2. **СЛУХАЛИ:** Пугач В.Г. відносно питань для щорічного анкетування відносно освітньо-професійної програми першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 052 «Політологія».

Було запропоновано наступний перелік питань для анкети:

Шановний студенте, просимо Вас дати відповіді на запитання анкети щодо задоволеності підготовкою за освітньою професійною програмою, за якою Ви навчаєтесь.

Анкети є анонімними. Отримані від Вас дані є конфіденційними і будуть використані в узагальненому вигляді.

На якому курсі Ви навчаєтесь?

- 1 курс
- 2 курс
- 3 курс
- 4 курс

Стать

- Чоловіча
- Жіноча

Вкажіть, яке професійне спрямування Вас найбільше цікавить зараз

- наукова діяльність
- експертна діяльність
- аналітична діяльність
- навчальна діяльність

Чи задоволені Ви навчанням за освітньою програмою «Політологія»?

- Так, повністю
- Більше задоволений (а), ніж незадоволений (а)
- Більше незадоволений (а), ніж задоволений
- Важко відповісти

Чи достатня кількість дисциплін, розміщених у Каталозі вибіркових дисциплін, для задоволення Ваших освітніх інтересів?

- Так
- Ні

Якими дисциплінами Ви б хотіли доповнити Каталог вибіркових дисциплін?

На Вашу думку, чи буде достатньо знань, умінь та практичних навичок, отриманих під час навчання для Вашої майбутньої професійної діяльності? * *

- Так
- Ні

Чи достатнім особисто для Вас є кількість та якість наданої інформації під час навчального процесу на бакалавріаті КУБГ за освітньою програмою «Політологія»?

Так

Ні

Чи є достатньою кількість профільних дисциплін?

Так

Ні

Зазначте, наскільки Ви задоволені навчальними та виробничими практиками, які ви вже проходили за роки навчання

Так, повністю

Більше задоволений (а), ніж незадоволений (а)

Більше незадоволений (а), ніж задоволений

Важко відповісти

Чи задоволені Ви науково-технічною базою університету ?

Так, повністю

Більше задоволений (а), ніж незадоволений (а)

Більше незадоволений (а), ніж задоволений

Важко відповісти

Чи підтримуєте Ви практику зустрічей із запрошеними лекторами «По п'ятницям»?

Так

Ні

Які б теми, на Вашу думку, було б доречно підняти під час відкритих лекцій?

Які вибіркові дисципліни Ви хотіли б вивчати під час продовження навчання у магістратурі?

1. довірюсь професійному вибору викладачів кафедри
2. не планую йти до магістратури (зазначити причину)
3. перелік дисциплін відповідно до власних інтересів

Чи плануєте Ви працювати за спеціальністю після завершення навчання в університеті ?

Однозначно «так»

Радше «так»

Радше «ні»

Ще не визначився (лась)

***Чи зрозумілі для Вас питання анкети? Порадьте як її удосконалити

2.УХВАЛИЛИ: запропонований варіант прийняти та провести анкетування. Результати обговорити на наступному засіданні кафедри.

Завідувач кафедри політології та соціології

Т.К. Пояркова

Секретар кафедри політології та соціології,
Лаборант кафедри політології та соціології

А.В. Верясова